

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «РІВНЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»

Економічне відділення
Циклова комісія економічних дисциплін

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Страхування

(назва навчальної дисципліни)

освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

(назва освітньо-професійної програми)

галузь знань 07 Управління та адміністрування

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

(шифр і назва спеціальності)

відділення економічне

(назва відділення)

Програму навчальної дисципліни Страхування розроблено на основі освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» галузі знань 07 «Управління і адміністрування», затвердженої Вченою радою НУБіП України, протокол від 24 квітня 2024 року №11

Розробник: Обарчук Елліна Всеволодівна, викладач економічних дисциплін, спеціаліст вищої категорії викладач-методист

Програму навчальної дисципліни розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії економічних дисциплін

Протокол від 27 серпня 2024 р. № 1

Голова циклової комісії економічних дисциплін

27 серпня 2024 р.

Оксана КОНОНЧУК
(ініціали та прізвище)

Погоджено методичною радою ВСП «РФК НУБіП України»

Протокол від 27 серпня 2024 р. № 1

27 серпня 2024 р.

Голова

Людмила БАЛДИЧ
(ініціали та прізвище)

©Елліна Обарчук 2025

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний ступінь	
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Курсова робота	-
Форма контролю	екзамен
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання	
Форма навчання	денна
Рік підготовки	2024-2025
Семестр	4
Аудиторні години:	60
Лекційні	38
Практичні	22
Самостійна робота	60
Кількість тижневих годин для денної форми навчання	4

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Предметом навчальної дисципліни «Страховання» є економічні відносини, що складаються у процесі передачі юридичними і фізичними особами за певну плату ризику матеріальних і фінансових втрат спеціалізованій організації, яка в разі настання обумовленої в договорі (полісі) події здійснює відповідні грошові виплати потерпілим.

Метою вивчення дисципліни є оволодіння теорією і практикою страховання, послідовне формування у студентів знань страхового ринку, набуття навиків фінансово-економічної роботи у сфері страховання, вивчення особливостей функціонування страхових організацій в умовах ринку, умов встановлення страхових тарифів, що дасть змогу ефективно використовувати страховання як механізм зниження ризиків у практичній діяльності.

Основні завдання:

- з'ясування об'єктивної необхідності, сутності, функцій, принципів і ролі страховання в умовах становлення ринкової економіки;
- висвітленні організації та шляхів розвитку страхового ринку та державного регулювання страхової діяльності;
- розгляді умов особистого та майнового страховання, страховання відповідальності, перестраховання з позицій вітчизняного та зарубіжного досвіду;
- вивчення особливостей та шляхів удосконалення фінансової діяльності страховиків.

Очікувані результати навчання.

Після вивчення дисципліни «Страховання» у здобувачів освіти формуються такі **компетентності:**

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 05. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 06. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК 1. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв'язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи, страховання та фондового ринку.

СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність згідно з вимогами законодавства.

СК 7. Здатність самостійно виконувати складні завдання у сфері фінансів, банківської справи, страховання та фондового ринку.

СК 9. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи, страховання та фондового ринку.

СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень професійної підготовки у сфері фінансів, банківської справи, страховання та фондового ринку.

СК12. Здатність використовувати новітні іструменти та технології у сфері фінансів, банківської справи, страховання та фондового ринку.

Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми (ПП)

РН 1. Знати свої права як члена суспільства, розуміти цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

РН 2. Володіти державними та іноземною мовами для складання ділових паперів і комунікації у професійній діяльності.

РН 3. Знати економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між фінансовими процесами та економічними явищами.

РН 4. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

- PH 5. Дотримуватися вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень.
- PH 6. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань.
- PH 7. Застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання й обробки даних у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
- PH 8. Здійснювати пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел у процесі професійної діяльності.
- PH 9. Вміти розв'язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності.
- PH 10. Застосовувати принципи, методи і процедури бухгалтерського обліку у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
- PH 11. Формувати і аналізувати форми фінансової звітності та правильно інтерпретувати отримані інформацію.
- PH 12. Володіти методичним інструментарієм здійснення базових контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
- PH 13. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації до фахівців і користувачів послуг у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку для досягнення спільної мети.
- PH 14. Знати та застосовувати новітні технології та інструменти у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
- PH 15. Демонструвати навички самостійної роботи та роботи в команді, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність, принципи і роль страхування

Необхідність страхового захисту як важливого засобу економічної безпеки суб'єктів господарювання та життєдіяльності людей на випадок шкоди, зумовленої ризиковими обставинами. Сутність страхування. Місце страхування в системі економічних категорій. Функції страхування. Сфери застосування страхування. Принципи страхування: страховий інтерес, максимальна добросовісність суб'єктів страхових відносин, відшкодування втрат у межах завданих збитків, франшиза, суброгація. Роль страхування в активізації бізнесу, економії коштів, що резервуються на покриття можливих втрат від непередбачених обставин, та в ефективнішому формуванні й використанні фондів соціального призначення, збільшення обсягів інвестицій.

Тема 2. Класифікація страхування

Поняття класифікації, її наукове та практичне значення. Ознаки класифікації: історичні, економічні, юридичні. Класифікація за об'єктами страхування. Галузі страхування: майнове, страхування відповідальності, особисте страхування. Види страхування. Класифікація за родом небезпеки: страхування ризиків від вогню, інженерних, сільськогосподарських, транспортних, фінансово-кредитних та інших ризиків. Класифікація за формами проведення. Обов'язкове страхування. Добровільне страхування. Класифікація за статусом страхувальника. Страхування юридичних осіб усіх форм власності. Страхування громадян. Класифікація за спеціалізацією страховика.

Тема 3. Страхові ризики, їх оцінка

Поняття ризику. Основні характеристики ризику. Рівень ризику. Частота ризику та розмір шкоди. Управління ризиком. Роль «ризик-менеджменту» у виявленні, розпізнаванні, ідентифікації та визначенні методів впливу на ризик. Визначення ризику. Активне і пасивне запобігання ризику. Суб'єктивні і об'єктивні ризики. Матеріальні і нематеріальні ризики. Чисті і спекулятивні ризики. Визначення страхового ризику. Ознаки страхового ризику. Специфіка ризиків у страхуванні майна, відповідальності, в особистому страхуванні. Оцінка ризику й визначення доцільності його страхування. Критерії визначення ціни страхування. Структура та основи розрахунку страхових тарифів.

Тема 4. Страховий ринок

Поняття страхового ринку. Суб'єкти страхового ринку. Страхові послуги як об'єкти взаємовідносин страховиків і страхувальників. Роль посередників: страхових агентів і брокерів. Перспективи розвитку страхового ринку в Україні. Сутність і завдання маркетингу в страхуванні. План маркетингу. Інформаційне забезпечення маркетингових досліджень. Реалізація страхових послуг.

Тема 5. Страхова організація

Страхова індустрія як частина сфери послуг, її організаційні форми. Порядок створення, функціонування та ліквідації страхових компаній. Товариства взаємного страхування. Спеціалізація страховиків. Умови залучення іноземних інвесторів до створення страхових організацій. Ресурси страховика: фінансові, матеріальні, трудові, інформаційні. Структура страхових компаній. Центральний офіс. Філіали і представництва. Управління страховою компанією. Страхові об'єднання.

Тема 6. Державне регулювання страхової діяльності

Необхідність і значення державного регулювання страхової діяльності. Шляхи наближення законодавчої і нормативної бази страхування до міжнародних стандартів. Органи нагляду за страховою діяльністю та їх функції. Реєстрація та ліцензування страховиків. Контроль за діяльністю страховиків.

Тема 7. Порядок укладення та ведення страхової угоди

Визначення страхової угоди і принципи її укладення. Обов'язки страховика і страхувальника за договором страхування. Етапи проходження страхової угоди. Андеррайтинг та його завдання. Страховий поліс і правила страхування. Процес виплати страхового відшкодування.

Тема 8. Особисте страхування

Страхування життя і його основні види. Змішане страхування життя. Довічне страхування. Страхування до одруження. Страхування пенсій (ренти). Обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань. Страхування від нещасних випадків. Медичне страхування. Суб'єкти та об'єкти страхування. Умови обов'язкового страхування. Добровільне медичне страхування.

Тема 9. Страхування майна

Страхування майна юридичних осіб: суб'єкти і об'єкти страхування, страхові події, порядок укладання договорів, умови відшкодування збитків. Страхування технічних ризиків. Страхування транспортних засобів: автомобільного та іншого наземного, морського, авіаційного транспорту. Страхування вантажів. Страхування майна громадян: будівель і споруд, тварин, домашнього та іншого майна.

Тема 10. Страхування відповідальності

Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Моторне (транспортне) страхове бюро і його функції. Міжнародна система «Зелена картка». Страхування відповідальності власників інших видів транспорту. Страхування відповідальності за неповернення кредитів. Страхування депозитів. Страхування відповідальності роботодавців. Страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції. Страхування професійної відповідальності. Страхування відповідальності за забруднення довкілля.

Тема 11. Сільськогосподарське страхування

Економічна необхідність і сучасний стан сільськогосподарського страхування. Страхування врожаю сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень. Страхування тварин і майна сільськогосподарських підприємств. Закордонний досвід страхування сільськогосподарських підприємств.

Тема 12. Перестраховання і співстраховання

Необхідність і сутність перестраховання, стан і перспективи його розвитку. Суб'єкти перестраховання. Ринки перестраховання. Вимоги, що ставляться до перестраховання ризиків у нерезидентів. Методи перестраховання. Факультативне перестраховання. Облігаторне перестраховання. Порівняльний аналіз методів перестраховання. Форми проведення перестраховальних операцій. Пропорційне перестраховання. Квотні та ексцедентні договори пропорційного перестраховання, їх характеристика, переваги та недоліки. Непропорційне перестраховання: на базі ексцеденту збитку, на базі ексцеденту збитковості. Співстраховання та механізм його застосування.

Тема 13. Страхові резерви

Поняття та мета формування страхових резервів. Резервні фонди зі страхування життя. Формування резервних фондів. Технічні резерви. Резерви збитків. Резерв премій. Державне регулювання сфери формування резервів страхових компаній.

Тема 14. Доходи, витрати і прибуток страховика

Склад доходів страховика. Доходи від страхової діяльності. Страхова премія, порядок її визначення. Доходи від інвестування тимчасово вільних коштів. Витрати страховика: їх склад і економічний зміст. Собівартість страхової послуги. Виплата страхових сум та страхових відшкодувань. Витрати на утримання страхової компанії. Прибуток страховика. Визначення прибутку від страхової діяльності. Прибуток від інвестиційної діяльності. Розподіл прибутку. Оподаткування страховиків.

Тема 15. Фінансова надійність страхової компанії

Поняття фінансової надійності страховика. Формування збалансованого страхового портфеля. Відбір ризиків. Тарифна політика. Перестраховання як метод забезпечення фінансової надійності. Фінансові методи забезпечення надійності страхових компаній. Платоспроможність страховика, умови її забезпечення. Власні кошти страховика. Показники платоспроможності. Фактичний і нормативний запас платоспроможності, їх обчислення.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		л	п	с	с.р.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Страхування та страховий ринок					
Тема 1. Сутність, принципи і роль страхування	6	2	2	-	2
Тема 2. Класифікація страхування	6	2	-	-	4
Тема 3. Страхові ризики, їх оцінка	8	2	2	-	4
Тема 4. Страховий ринок	6	2	-	-	4
Тема 5. Страхова організація	8	4	-	-	4
Тема 6. Державне регулювання страхової діяльності	8	2	-	-	6
Разом за змістовим модулем 1	42	14	4	-	24
Змістовий модуль 2. Страхова угода, основні види страхування					
Тема 7. Порядок укладення та ведення страхової угоди	10	4	2	-	4
Тема 8. Особисте страхування	8	2	2	-	4
Тема 9. Страхування майна	8	2	2	-	4
Тема 10. Страхування відповідальності	8	2	2	-	4
Тема 11. Сільськогосподарське страхування	8	2	2	-	4
Разом за змістовим модулем 2	42	12	10	-	20
Змістовий модуль 3. Економічні аспекти діяльності страхових компаній					
Тема 12. Перестраховання і співстраховання	10	4	2	-	4
Тема 13. Страхові резерви	8	2	2	-	4
Тема 14. Доходи, витрати і прибуток страховика	10	4	2	-	4
Тема 15. Фінансова надійність страхової компанії	8	2	2	-	4
Разом за змістовим модулем 3	36	12	8	-	16
Усього годин	120	38	22		60

5. Теми лекційних, практичних, семінарських занять та зміст самостійного вивчення

№ теми	№ заняття	Вид навчальної діяльності	Назва теми	Кількість годин
			Змістовий модуль 1. Страхування та страховий ринок	42
1			Сутність, принципи і роль страхування	6
	1	лекція 1	Сутність, принципи і роль страхування	2
		самостійне вивчення	Роль страхування в активізації бізнесу, економії коштів, що резервуються на покриття можливих втрат від непередбачених обставин, та в ефективнішому формуванні й використанні фондів соціального призначення, збільшення обсягів інвестицій.	2
	2	практична робота 1	Визначення величини збитку та страхового відшкодування	2
2			Класифікація страхування	6
	3	лекція 2	Класифікація страхування	2
		самостійне вивчення	Класифікація за статусом страхувальника. Страхування юридичних осіб усіх форм власності. Страхування громадян. Класифікація за спеціалізацією страховика.	4
3			Страхові ризики, їх оцінка	8
	4	лекція 3	Страхові ризики, їх оцінка	2
		самостійне вивчення	Специфіка ризиків у страхуванні майна, відповідальності, в особистому страхуванні. Оцінка ризику й визначення доцільності його страхування. Критерії визначення ціни страхування. Структура та основи розрахунку страхових тарифів.	4
	5	практична робота 2	Визначення страхових тарифів та страхових внесків	2
4			Страховий ринок	6
	6	лекція 4	Страховий ринок	2
		самостійне вивчення	Перспективи розвитку страхового ринку в Україні. Сутність і завдання маркетингу в страхуванні. План маркетингу. Інформаційне забезпечення маркетингових досліджень.	4
5			Страхова організація	8
	7	лекція 5	Страхова організація	2
	8	лекція 6	Структура та управління страховими компаніями	2
		самостійне вивчення	Умови залучення іноземних інвесторів до створення страхових організацій. Ресурси страховика: фінансові, матеріальні, трудові, інформаційні. Центральний офіс. Філіали і представництва. Страхові об'єднання.	4
6			Державне регулювання страхової діяльності	8
	9	лекція 7	Державне регулювання страхової діяльності	2
		самостійне вивчення	Шляхи наближення законодавчої і нормативної бази страхування до міжнародних стандартів.	6

			Змістовий модуль 2. Страхова угода, основні види страхування	42
7			Порядок укладення та ведення страхової угоди	10
	10	лекція 8	Порядок укладення та ведення страхової угоди	2
	11	лекція 9	Страховий поліс та правила страхування	2
		самостійне вивчення	Андеррайтинг та його завдання.	4
	12	практична робота 3	Оформлення документів для надання страхових послуг	2
8			Особисте страхування	8
	15	лекція 10	Особисте страхування	2
		самостійне вивчення	Змішане страхування життя. Довічне страхування. Страхування до одруження.	4
	14	практична робота 4	Проведення розрахунків для різних видів особистого страхування	2
9			Страхування майна	8
	15	лекція 11	Страхування майна	2
		самостійне вивчення	Страхування майна громадян : будівель і споруд, тварин, домашнього та іншого майна.	4
	16	практична робота 5	Розрахунок страхових виплат при страхуванні майна	2
10			Страхування відповідальності	8
	17	лекція 12	Страхування відповідальності	2
		самостійне вивчення	Страхування відповідальності роботодавців. Страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції. Страхування професійної відповідальності. Страхування відповідальності за забруднення довкілля.	4
	18	практична робота 6	Розрахунок страхових виплат при страхуванні відповідальності	2
11			Сільськогосподарське страхування	8
	19	лекція 13	Сільськогосподарське страхування	2
		самостійне вивчення	Закордонний досвід страхування сільськогосподарських підприємств.	4
	20	практична робота 7	Проведення розрахунків у сільськогосподарському страхуванні	2
			Змістовий модуль 3. Економічні аспекти діяльності страхових компаній	
12			Перестраховання і співстраховання	10
	21	лекція 14	Перестраховання і співстраховання	2
	22	лекція 15	Методи перестраховання	2
		самостійне вивчення	Квотні та ексцедентні договори пропорційного перестраховання, їх характеристика, переваги та недоліки. Непропорційне перестраховання: на базі ексцеденту збитку, на базі ексцеденту збитковості. Співстраховання та механізм його застосування.	4
	23	практична робота 8	Проведення економічних розрахунків при здійсненні операцій перестраховання і співстраховання	2
13			Страхові резерви	8
	24	лекція 16	Страхові резерви	2
		самостійне вивчення	Державне регулювання сфери формування резервів страхових компаній.	4

	25	практична робота 9	Проведення економічних розрахунків страхових резервів	2
14			Доходи, витрати і прибуток страховика	8
	26	лекція 17	Доходи, витрати і прибуток страховика	2
	27	лекція 18	Витрати страховика: їх склад і економічний зміст. Собівартість страхової послуги.	2
		самостійне вивчення	Доходи від інвестування тимчасово вільних коштів. Оподаткування страховиків.	4
	28	практична робота 10	Проведення розрахунків доходів, витрат та прибутків страховика	2
15			Фінансова надійність страхової компанії	8
	29	лекція 19	Фінансова надійність страхової компанії	2
		самостійне вивчення	Відбір ризиків. Тарифна політика. Перестраховання як метод забезпечення фінансової надійності.	4
	30	практична робота 11	Аналіз фінансової надійності страхової компанії	2
			Всього в т.ч. лек. 38 пр-22	120

6. Індивідуальні завдання

№	Тема дисципліни	Вид завдання (реферати, дослідницькі, розрахункові роботи тощо)	Календарні строки і форма контролю
1.	Необхідність страхового захисту як важливого засобу економічної безпеки суб'єктів господарювання та життєдіяльності людей на випадок шкоди, зумовленої ризиковими обставинами.	Написання реферату	впродовж семестру
2.	Місце страхування в системі економічних категорій.	Написання реферату	впродовж семестру
3.	Роль страхування в активізації бізнесу, економії коштів, що резервуються на покриття можливих втрат від непередбачених обставин, та в ефективнішому формуванні й використанні фондів соціального призначення, збільшення обсягів інвестицій	Написання реферату	впродовж семестру
4.	Страхування юридичних осіб усіх форм власності.	Написання реферату	впродовж семестру
5.	Роль «ризик-менеджменту» у виявленні, розпізнаванні, ідентифікації та визначенні методів впливу на ризик.	Написання реферату	впродовж семестру
6.	Чисті і спекулятивні ризики. Визначення страхового ризику.	Написання реферату	впродовж семестру
7.	Структура та основи розрахунку страхових тарифів.	Написання реферату	впродовж семестру
8.	Страхові послуги як об'єкти взаємовідносин страховиків і страхувальників.	Написання реферату	впродовж семестру
9.	Роль посередників: страхових агентів і брокерів.	Написання реферату	впродовж семестру
10.	Перспективи розвитку страхового ринку в Україні.	Написання реферату	впродовж семестру
11.	Сутність і завдання маркетингу в страхуванні.	Написання реферату	впродовж семестру
12.	Страхова індустрія як частина сфери послуг, її організаційні форми.	Написання реферату	впродовж семестру
13.	Порядок створення, функціонування та ліквідації страхових компаній.	Написання реферату	впродовж семестру
14.	Управління страховою компанією. Страхові об'єднання.	Написання реферату	впродовж семестру
15.	Необхідність і значення державного регулювання страхової діяльності.	Написання реферату	впродовж семестру
16.	Шляхи наближення законодавчої і нормативної бази страхування до міжнародних стандартів.	Написання реферату	впродовж семестру
17.	Визначення страхової угоди і принципи її укладення.	Написання реферату	впродовж семестру
18.	Обов'язки страховика і страхувальника за договором страхування. Етапи проходження страхової угоди.	Написання реферату	впродовж семестру
19.	Андеррайтинг та його завдання.	Написання реферату	впродовж семестру

20.	Страховий поліс і правила страхування. Процес виплати страхового відшкодування.	Написання реферату	впродовж семестру
21.	Страховання життя і його основні види.	Написання реферату	впродовж семестру
22.	Обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань.	Написання реферату	впродовж семестру
23.	Добровільне медичне страхування.	Написання реферату	впродовж семестру
24.	Страховання майна юридичних осіб: суб'єкти і об'єкти страхування, страхові події, порядок укладання договорів, умови відшкодування збитків.	Написання реферату	впродовж семестру
25.	Страховання технічних ризиків.	Написання реферату	впродовж семестру
26.	Страховання транспортних засобів: автомобільного та іншого наземного, морського, авіаційного транспорту.	Написання реферату	впродовж семестру
27.	Страховання майна громадян : будівель і споруд, тварин, домашнього та іншого майна.	Написання реферату	впродовж семестру
28.	Економічна необхідність і сучасний стан сільськогосподарського страхування.	Написання реферату	впродовж семестру
29.	Страховання врожаю сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень.	Написання реферату	впродовж семестру
30.	Закордонний досвід страхування сільськогосподарських підприємств.	Написання реферату	впродовж семестру
31.	Необхідність і сутність перестраховання, стан і перспективи його розвитку.	Написання реферату	впродовж семестру
32.	Поняття фінансової надійності страховика.	Написання реферату	впродовж семестру
33.	Перестраховання як метод забезпечення фінансової надійності.	Написання реферату	впродовж семестру
34.	Платоспроможність страховика, умови її забезпечення. Власні кошти страховика.	Написання реферату	впродовж семестру

7. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Страховання» у навчальному процесі застосовуються такі методи навчання: розповідь, бесіда, лекція, пояснення, демонстрація, ілюстрація, навчальна дискусія, диспут, самостійне виконання практичних завдань, розв'язування задач, виконання вправ.

8. Методи контролю

У процесі вивчення дисципліни «Страховання» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- індивідуальне опитування, фронтальне опитування;
- поточне тестування;
- підсумкове тестування з кожного змістовного модуля;
- директорська контрольна робота;
- усний залік.

Підсумковий рейтинг (за 50-бальною шкалою) за семестр з дисципліни «Страховання» визначається як середнє арифметичне рейтингів залікових модулів.

Заліковий модуль 1, %	Заліковий модуль 2, %	Заліковий модуль 3, %	Разом, %
33	34	33	100

9. Шкала оцінювання

Відсоток опрацьованого матеріалу	Рейтинг за п'ятдесятибальною шкалою	Оцінка за п'ятибальною шкалою	Запис у заліковій книжці студента та відомості	Оцінка за дванадцятибальною шкалою
90-100	49, 50	5	відмінно	12
90-100	47, 48	5	відмінно	11
90-100	45, 46	5	відмінно	10
75-90	43,44	4	добре	9
75-90	40, 41, 42	4	добре	8
75-90	38, 39	4	добре	7
60-74	35, 36, 37	3	задовільно	6
60-74	33, 34	3	задовільно	5
60-74	30, 31, 32	3	задовільно	4
менше 60	0-29	2	незадовільно	2

10. Методичне забезпечення

1. Витяг з навчального плану
2. Навчальна програма
3. Плани занять
4. Конспект лекцій з дисципліни
5. Завдання для обов'язкової контрольної роботи
6. Інструкційно-методичні матеріали до практичних занять
7. Інструкційно-методичні матеріали до самостійної роботи
8. Питання до заліків з модулів
9. Контрольні завдання до заліків з модулів
10. Питання до екзамену
11. Екзаменаційні білети
12. Роздавальний матеріал
13. Презентації до тем

11. Рекомендована література

основна:

1. Закон України "Про страхування" від 7 березня 1996р. №86/96 (із змінами, внесеними згідно із Законами № 2745-III від 4 жовтня 2001р. та ін.).
2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003р. № 434-IV.
3. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003р. № 435-IV.
4. Закон України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" від 12.07.2001 р. № 2664-III.
5. Закон України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" від 12.07.2001 р. № 2664-III.
6. Указ Президента України "Про Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг в Україні" від 11.12.2002 р. № 1153/2002.
7. Дьячкова Ю.М. Страхування. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 240 с.
8. Супрун А.А., Зайченко Т.О. Страхіві послуги. Навчальний посібник. – Львів: Магнолія 2006, 2010. – 248 с.
9. Фисун В.І., Ярова Г.М. Страхування. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 232 с.
10. Ткаченко Н.В. Страхування. Практикум: Навчальний посібник. – К.: Ліра-К, 2007. – 270с.
11. Плиса В.Й. Страхування: Навчальний посібник. – К.: Каравела, 2005. -392 с.
12. Курська Л. С, Сахарова О. Н. Комерційна діяльність : Навч. посіб. К : Центр навчальної літератури, 2007. 296 с.
13. Круш П. В. Інфляція: суть, форми та її оцінка: навч. посібник / П. В. Круш, О. В. Клименко. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 288 с.

додаткова:

1. Бігдаш В. Д. Страхування: Навч. посіб. - 2-ге вид., стереотип. - К.: МАУП, 2007. - 448с.
2. Вовчак О.Д. Страхування. – Львів: Компакт-ЛВ, 2005.– 499 с.
3. Гаманкова О.О. Фінанси страхових організацій: Навч. посіб. / О.О.Гаманкова. – К.: КНЕУ, 2007. - 328с.
4. Горбач Л.М., Страхування: навч. посіб./ Л.М.Горбач, Б.Каун О.– К.:Кондор, 2010.– 520 с.
5. Долгошея Н. О. Страхування в запитаннях та відповідях: навч. посіб./ [Долгошея Н. О.]. - К.: ЦУЛ, 2010. - 318 с.
6. Дьячкова Ю.М. Страхування: навч. посіб./ Дьячкова Ю.М. - К.: ЦУЛ, 2008. - 240 с.
7. Законодавство України про страхування: збірник офіційних документів станом на 3 вересня 2012 р./ [Упоряд. Руснак Ю. І.]. - К.: ЦУЛ, 2012. - 410 с.
8. Інформація про стан і розвиток страхового ринку України за 2021-2022 рр.//Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг//[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
9. Ковтун І.О. Основи актуарних розрахунків:навч.посіб./ І.О.Ковтун, М.П.Денисенко, В.Г.Кабанов.– К.:Професіонал, 2008.– 480 с.
10. Лень В.С. Облік і аудит у страхових організаціях: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 408с.
11. Підсумки діяльності страхових компаній у 2022 році // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: < <http://forinsurer.com/files/file00334.pdf>
12. Плиса В. Й. Страхування: підруч./ [Плиса В. Й.]. - К.: Каравела, 2010. - 472 с.
13. Практикум зі страхування: навч. посіб./ [Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Пікус Р. В. та ін.]. - К.: Київський університет, 2010. - 479 с.

14. Стратегічне управління страховою компанією: Кол. Моногр./В.М.Фурман, О.Ф.Філонюк, М.П.Ніколенко, О.І.Барановський та ін.; Наук.ред. та кер. кол. авт. д-р екон. Наук В.М.Фурман. – К.:КНЕУ, 2008. – 440с.
15. Страхування: підруч./ [Ред. Базилевич В. Д.]. - К.: Знання, 2008. - 1019 с.
16. Супрун А. А., Супрун Н. В. Страховий менеджмент: навч. посіб. - Л.: Магнолія 2006, 2011. - 301 с.
17. Трегубов Е., Брижко О. Спори у сфері страхування. - Х.: Фактор, 2011. - 656 с.
18. Фисун В. І., Ярова Г. М. Страхування: Навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2011. - 232 с.